

آژانس پولی عربستان

ترجمه: کریم کریمی

تاریخچه مختصر

پیدایش بازار سهام عربستان سعودی به دهه ۱۹۳۰، یعنی زمان تأسیس اولین شرکت سهامی عام، بازمی‌گردد. رشد سریع اقتصادی در دهه ۱۹۷۰ به تأسیس تعداد زیادی شرکت و بانک با سرمایه مشترک منجر و طی این دوران سهام به همه مردم عرضه شد. این بازار تا دهه ۱۹۸۰ به صورت غیررسمی اداره می‌شد تا اینکه دولت یک برنامه توسعه فراگیر را اجرا کرد.

تعداد کارگزاران با هدف تقویت چارچوب قانونی تنها به ۱۲ بانک تجاری محدود شد و در سال ۱۹۸۴، شرکت ثبت سهام سعودی (SSRC) جهت انجام تسهیلات ثبت مرکزی برای شرکت‌های سهامی عام و امور تسویه دادوستد کل

بازار سهام عربستان سعودی، بزرگ‌ترین بازار در خاورمیانه بوده و بیشترین نقدینگی را دارد. این بازار در سال ۲۰۰۴ به دلیل اقتصاد قوی، پذیرش شرکت‌های جدید، پیشرفت‌ها و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای، رشد چشمگیری را شاهد بوده است.

سهام تأسیس شده است. در سال ۱۹۸۹، سیستم خودکار امور تسویه و پایاپای و در سال ۱۹۹۰ نیز جایگاه دادوستد و سیستم الکترونیکی اطلاع‌رسانی اوراق بهادار (ESIS) آغاز به کار کردند. این جایگاه، بازاری تمام الکترونیکی بود که دادوستد، تسویه و پایاپای و سپرده‌گذاری را دربرمی‌گرفت. بین سال‌های ۱۹۹۵ و ۲۰۰۴، تعداد دفعات معاملات، تعداد سهام معامله شده و ارزش دادوستد افزایش چشمگیری داشت. در این مدت، ارزش جاری بازار ۶۶۹ درصد و شاخص کل سهام نیز ۵۰۰ درصد افزایش یافت.

در اکتبر ۲۰۰۱، سیستم جدید تداول جایگزین سیستم الکترونیکی اطلاع‌رسانی اوراق بهادار شد. کل مراحل پردازش داده‌ها (از لحظه ورود اطلاعات تا انتهای پایاپای)

بر اساس سیستم تداول به صورت تمام الکترونیک بوده که امکان تسویه وجوه را بر مبنای زمان واقعی (real time) فراهم می‌کند.

بازار سهام عربستان سعودی، بزرگ‌ترین بازار در خاورمیانه بوده و بیشترین نقدینگی را دارد. این بازار در سال ۲۰۰۴ به دلیل اقتصاد قوی، پذیرش شرکت‌های جدید، پیشرفت‌ها و اجرای برنامه‌های توسعه‌ای، رشد چشمگیری را شاهد بوده است.

دولت سعودی با هدف تقویت چارچوب قانونی و توسعه آتی بازار سرمایه، قانون جدید بازار سرمایه را در ژوئن ۲۰۰۳ تدوین کرد. رئیس و اعضای عالی‌رتبه «مرجع بازار سرمایه (CMA)» در ژوئیه ۲۰۰۴ منصوب شدند. تأسیس CMA گامی عمده در راستای توسعه روزافزون بازار سرمایه عربستان سعودی به شمار می‌رود.

ساختار

طبق قانون بازار سرمایه، مرجع بازار سرمایه در ۱۶ ژوئن ۲۰۰۳ تأسیس شد. مرجع بازار سرمایه سازمانی دولتی بوده که استقلال مالی، حقوقی و اداری دارد. اداره این مرجع توسط هیأت مدیره صورت می‌گیرد که این هیأت مدیره شامل یک رئیس و چهار عضو عالی‌رتبه است. گزارش‌های ارسالی از مرجع بازار سرمایه مستقیماً به نخست‌وزیر ارجاع می‌شود. وظایف مرجع بازار سرمایه، قانونمندی و توسعه بازار سهام عربستان سعودی است. صدور قوانین و مقررات مرتبط در راستای اجرای بهینه قوانین بازار سرمایه با هدف ایجاد محیط مناسب سرمایه‌گذاری، برعهده این مرجع است.

اندازه بازار

تا پایان سال ۲۰۰۴، تعداد ۷۳ شرکت با ارزش جای ۱،۱۴۹ تریلیون ریال سعودی

۱۰ بانک تجاری سعودی به

عنوان کارگزار از طرف مشتریان عملیات خرید و فروش را انجام می‌دهند و نمی‌توانند برای خود خرید و فروش کنند

در این بازار پذیرفته شده‌اند.

شاخص

در این بورس، شاخص کل سهام (TASI) و شاخص‌های بخش‌های بانکی، صنعت، سیمان، خدمات، برق، ارتباطات و کشاورزی مورد محاسبه قرار می‌گیرند.

اوراق بهادار مورد دادوستد

سهام عادی.

سیستم دادوستد

«تداول» یک سیستم مبتنی بر دستور انجام معاملات بوده که به بانک‌ها متصل است. «سیستم مدیریت سفارش بانک‌ها»، بیش از ۲۵۰ پایانه را توسط «دروازه 4.2 FIX» شبکه ارتباطی راه دور بسیار سریع با سیستم مرکزی مرتبط می‌سازد. فرآیند پردازش دادوستد سهام از بدو ورود ثبت سفارش تا ثبت نهایی به صورت الکترونیکی بوده و خرید و فروش بر اساس تقدم قیمت و تقدم زمانی انجام می‌شود.

۱۰ بانک تجاری سعودی به عنوان کارگزار از طرف مشتریان عملیات خرید و فروش را انجام می‌دهند و نمی‌توانند برای خود خرید و فروش کنند.

اطلاعات بازار، اعلامیه‌های قانونی و اطلاعات جزئی شرکت‌ها از طریق سایت اینترنتی بورس عربستان به آدرس www.tadawul.com.sa در دسترس علاقمندان قرار دارد. همچنین اطلاعات مربوط به صندوق‌های مشترک، از جمله اطلاعات مربوط به ارزیابی و چشم‌انداز آنها در این سایت وجود دارد.

امور تسویه و پایاپای

۱۰۰ درصد دادوستد بر مبنای زمان واقعی (real time) تسویه شده و به صورت غیر فیزیکی است. نقل و انتقال سهام از طریق سیستم سپرده‌گذاری مرکزی و نقل و انتقال نقدی به صورت خالص و از طریق سیستمی به نام SARIE انجام می‌شود.

کارمزد

حداکثر نرخ کارمزد ۱۵ در هزار ارزش دادوستد انجام شده توسط بانک است و مشتری می‌تواند جهت کاهش نرخ کارمزد با بانک مذاکره کند.

حداقل نرخ کارمزد تا مبلغ ۱۰ هزار ریال سعودی و یا کمتر از آن، معادل ۱۵ ریال است و تنها در صورت انجام معاملات کارمزد اخذ می‌شود و در سایر موارد نظیر تغییر یا لغو معاملات، کارمزد اخذ نمی‌شود.

قوانین و امور مالیاتی برای

سرمایه‌گذاران خارجی

در حال حاضر سرمایه‌گذاری مستقیم در سید سهام تنها به شهروندان، شرکت‌ها و مؤسسات سعودی و همچنین شهروندان کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس اختصاص دارد. در سال ۱۹۹۷، اولین «مجموعه ابزار پیشنهادی مخصوص (SPV)» جهت تسهیل در امر سرمایه‌گذاری خارجی به صورت پرتفوی معرفی شد. این ابزار در قالب یک شرکت، با موفقیت در بورس اوراق بهادار لندن پذیرفته شد و ۲۵۰ میلیون دلار نیز درآمد کسب کرد. از سال ۱۹۹۹، سرمایه‌گذاران خارجی اجازه یافتند تا در تمام صندوق‌های مشترک با سرمایه باز که از سوی بانک‌های سعودی ارائه می‌شوند، سرمایه‌گذاری کنند.

جزئیات حمایت از سهامدار

تمام شرکت‌های پذیرفته شده موظفند اطلاعات قانونی خود را از طریق تداول اعلام نمایند. سیستم تداول قابلیت بررسی تخلفات احتمالی در دادوستد را دارا بوده و آژانس پولی عربستان سعودی ابزار نظارتی مناسبی جهت تحقیق و تفحص و برخورد با هرگونه سوء رفتار شرکت‌ها در بازار را در اختیار دارد.

منبع:

The handbook of world stock, derivative & commodity exchanges, 2005.

حداکثر نرخ کارمزد ۱۵ در هزار ارزش دادوستد انجام شده توسط بانک است و مشتری می‌تواند جهت کاهش نرخ کارمزد با بانک مذاکره کند